

Programma toezicht instandhouding monumenten Texel 2021 - 2023

Burgemeester en wethouders van Texel;

gelezen het voorstel van 6 oktober 2020, nummer 2436914;

overwegende dat

het gewenst is om beleidsregels vast te stellen omtrent het toezicht van monumenten omdat eigenaren verplicht zijn hun rijks- en gemeentelijk monument sober en doelmatig te onderhouden; de gemeente hierop een toezichthoudende taak heeft;

gelet op de artikelen 2.1, eerste lid, onder f en 2.2, eerste lid, onder b, van de Wabo; artikel 9.1.1 onder a Erfgoedwet jo artikel 11, eerste lid, Monumentenwet 1988; artikel 10 en 11 Erfgoedverordening Texel 2018;

geen inspraak heeft plaatsgevonden op basis van artikel 2, derde lid, onder g van de Inspraakverordening Texel 2016;

b e s l u i t vast te stellen de volgende beleidsregels:

Programma toezicht instandhouding monumenten Texel 2021 – 2023

Inleiding

Sinds de invoering van de Erfgoedwet 2016 en de vaststelling van de Erfgoedverordening Texel 2018 zijn eigenaren verplicht hun rijks- en gemeentelijk monument sober en doelmatig te onderhouden. De gemeente heeft daarop een toezichthoudende taak. Omdat de gemeente Texel voor monumententoezicht een capaciteitsprobleem en kennisachterstand heeft, is een samenwerkingsverband met de gemeente Hoorn aangegaan voor technisch monumententoezicht en –advies voor een dag in de week.

Van de meeste monumenten had de gemeente geen inzicht in de onderhoudsstaat. Om daarin verandering te brengen en om een gelijktijdig beeld van de onderhoudsstaat van alle monumenten te krijgen, is in 2019 een nulmeting gedaan. Alle circa 300 gemeentelijke en rijksmonumenten zijn geïnspecteerd op de onderhoudsstaat. Daarna zijn alle monumenten onderverdeeld in verschillende categorieën van onderhoud: goed, redelijk, matig, slecht, zeer slecht. Per categorie is een werkwijze geformuleerd. Met deze programmatische aanpak kan de gemeente gestructureerd toezicht houden en het werk gecontroleerd spreiden. Het gevolg van deze inventarisatie met geformuleerde werkwijze is een Programma toezicht instandhouding monumenten Texel.

Categorieën en werkwijzen

Om het monumententoezicht programmatisch aan te pakken, is een werkwijze per categorie geformuleerd.

- **Goed:** in de categorie 'goed' is duidelijk zichtbaar dat de eigenaar 'geregeld onderhoud pleegt en dat er geen of nauwelijks gebreken zichtbaar zijn.
- **Werkwijze:** nieuwe controle over drie jaar.
- **Redelijk:** in de categorie 'redelijk' is sprake van licht achterstallig onderhoud en klein reparatiewerk.
- **Werkwijze:** eigenaar ontvangt een brief met daarin een kennisgeving van de globale gebreken van onderhoud, de plicht tot sober en doelmatig onderhoud van het monument, de contactgegevens van de monumentenadviseurs van de gemeente en een verwijzing naar de gemeentelijke website. Nieuwe controle na een jaar. Als het onderhoud dan voldoende is uitgevoerd krijgt het monument categorie 'goed' (controle over 3 jaar). Indien er geen onderhoud is uitgevoerd naar categorie 'matig'.
- **Matig:** in de categorie 'matig' is sprake van achterstallig onderhoud, reparatiewerk en restauratiewerk.

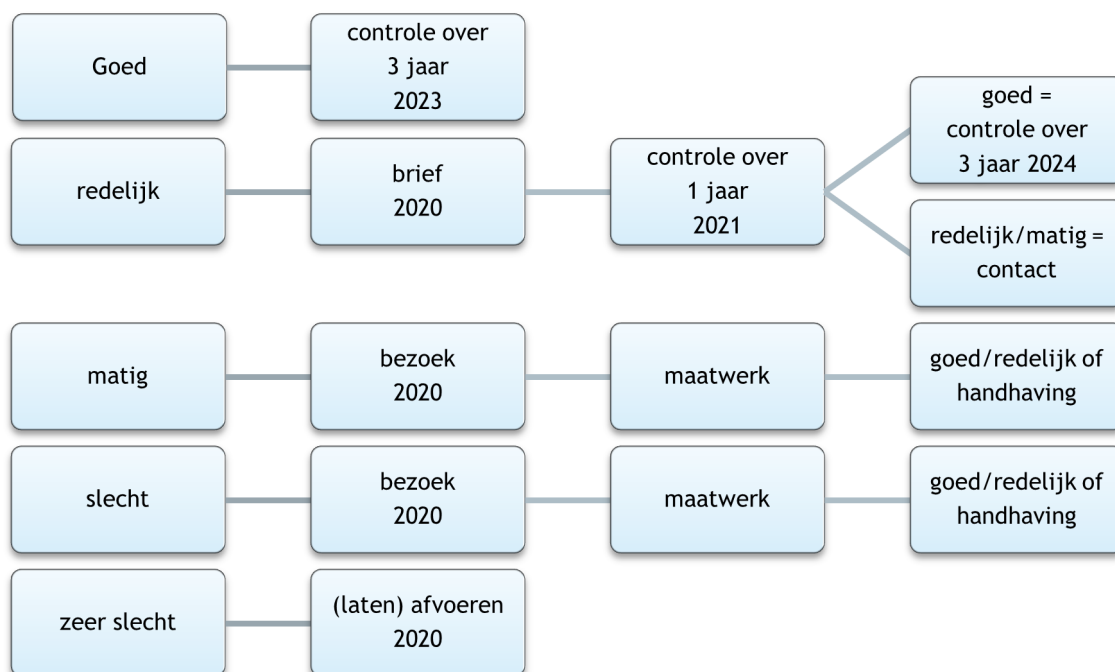
Werkwijze: de eigenaren worden hetzelfde jaar bezocht voor een gesprek om uit te vinden wat de oorzaak is van het matige onderhoud. Het doel hiervan is om de eigenaar te bewegen om tot onderhoud en/of

restauratie over te gaan en zo het monument te behouden voor de toekomst. De gesprekken en ondersteuning moeten voorkomen dat een handhavingstraject noodzakelijk wordt.

- Slecht: in de categorie 'slecht' is sprake van groot achterstallig onderhoud, schade door verkeerd materiaalgebruik, vervangend restauratiewerk.
- Werkwijze: de eigenaren worden hetzelfde jaar bezocht voor een gesprek om uit te vinden wat de oorzaak is van het slechte onderhoud. Het doel hiervan is om de eigenaar te bewegen om tot onderhoud en/of restauratie over te gaan en zo het monument te behouden voor de toekomst. De gesprekken en ondersteuning moeten voorkomen dat een handhavingstraject noodzakelijk wordt.
- Zeer slecht: de categorie 'zeer slecht' is alleen van toepassing op monumenten die kansloos zijn voor behoud, en die al (deels) zijn ingestort of verdwenen.

Werkwijze: deze categorie wordt alleen nu vastgesteld en mag hierna niet meer voorkomen. Het programmatisch monumententoezicht moet voorkomen dat een monument in deze categorie terecht komt. De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en het college van burgemeester en wethouders van Texel krijgen verzoeken tot afvoeren van deze monumenten uit de respectievelijke monumentenregisters.

Schema werkwijze

Inventarisatie 2019

De inventarisatie in 2019 heeft de volgende indeling in classificatie gegeven:

Classificatie	Totaal aantal monumenten	Rijksmonument	Gemeentelijk monument
Goed	179	115	64
Redelijk	79	45	34
Matig	20	11	9
Slecht	14	9	5
Zeer slecht (2 veldstolpschuren, 1 boerderij en 5 schapenboeten)	8	5	3

Maatwerk

Als de staat van onderhoud matig tot slecht is, ligt daar meestal een andere oorzaak achter dan 'ik heb even geen tijd voor onderhoud'. Er kan sprake zijn van geen onderhoud of verkeerd onderhoud.

Verkeerd onderhoud

Als er schade aan het monument is ontstaan vanwege verkeerd onderhoud of restauratie is er geen sprake van onwil, maar van onwetendheid bij eigenaar en/of uitvoerder. Er zijn materialen of technieken gebruikt die niet verenigbaar zijn met de historische materialen. Zij kunnen fysische en/of chemische reacties veroorzaken die leiden tot schade aan de monumenten. Hier moet met experts een plan worden gemaakt hoe de schadeveroorzakende materialen of technieken kunnen worden ontmanteld, onschadelijk gemaakt of vervangen. De Uitvoeringsrichtlijnen monumentenzorg Texel zijn ontwikkeld om duidelijkheid te geven over goede monumentenzorg en te voorkomen dat in de toekomst nieuwe schadegevallen door verkeerd onderhoud ontstaan.

Geen onderhoud

Indien er geen onderhoud wordt gepleegd kan dat een veelheid aan oorzaken hebben: financieel ('ik heb geen geld voor onderhoud of restauratie'), onwil ('ik heb er niks aan, laat maar instorten'), principieel ('de overheid wil het beschermen, moeten ze ook maar onderhouden'), onmacht ('ik weet niet wat ik er aan moet doen'), en wellicht nog andere oorzaken. De gesprekken met de eigenaren zullen uitwijzen waar hier de oorzaken liggen.

Handhaving

Dit document gaat uit van bereidwillige medewerking van eigenaren om zorg te dragen voor de instandhouding van hun monument. Dat zal niet altijd het geval blijken. Als vervolg op dit Programma toezicht monumenten wordt een volgend document 'Handhaving van de instandhoudingsplicht' ontwikkeld, dat inzicht zal geven over te nemen stappen indien medewerking niet vanzelfsprekend is. De totstandkoming van dit stappenplan zal de komende maanden ter hand genomen worden. De programmatische eerste fase van brieven en gesprekken zullen de rest van dit jaar in beslag nemen. Na de eerste gesprekken is het voor de toezichthouder noodzakelijk te weten welke handvatten hij heeft om onwillige monumenteigenaren aan de instandhoudingsplicht te kunnen houden.

Tot slot

De onderhoudsstaat van de monumenten op Texel is goed tot redelijk. Slechts een klein deel (12%) is matig tot slecht onderhouden en een nog kleiner deel (2,5%) is (bijna) opgegeven.

Met name in de categorie redelijk is grote winst te behalen: in de meeste gevallen is er sprake van (licht) achterstallig onderhoud.

Bij de matig tot slecht onderhouden monumenten is er vaak sprake van fundamentele problemen: verzakkingen, ondeskundige materiaaltoepassingen en/of constructiewijzen die geleid hebben tot fysische en/of chemische reactie met schade tot gevolg. Er zal ook sprake zijn van onwil of financiële beperkingen. Over de zeer slechte rijksmonumenten is contact geweest met de RCE en is een afvoeringsprocedure besproken. Vier aanvragen tot het afvoeren van ingestorte boeten en stolpschuur zijn reeds ingediend bij de RCE.

Met dit document, de erfgoedadviseurs en monumententoezichthouder, en de vaststelling van de uitvoeringsrichtlijnen monumentenzorg Texel heeft de gemeente Texel een begin gemaakt met de pro-

grammatische aanpak van de instandhouding van de Texelse monumenten. Daarmee voldoet Texel structureel aan de wettelijke taak van monumententoezicht.

Inwerkingtreding en citeertitel

Deze beleidsregels treden in werking op 1 november 2020.

Deze beleidsregels worden aangehaald als: Programma Toezicht instandhouding monumenten Texel 2021-2023 van de gemeente Texel

Aldus vastgesteld door burgemeester en wethouders van de gemeente Texel in de vergadering van 6 oktober 2020

De secretaris,

Mevrouw drs. E.C. van der Bruggen

De burgemeester,

De heer ir, M.C. Uitdehaag